

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs

Pērses iela 2, Rīga, LV-1011, tālr. 67031703, e-pasts pasts@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdes
PROTOKOLS
Rīgā

17.05.2023

Nr.1-29/1

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
galvenā valsts notāre

Guna Paidere

Piedalās:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
Konsultatīvās padomes locekļi:

Latvijas Darba devēju konfederācijas
pārstāvis

Kaspars Gorkšs

Latvijas Maksātspējas procesa administratoru asociācijas
pārstāvis

Kaspars Novicāns

Latvijas Datortehnoloģiju asociācijas pārstāve

Daiga Kiopa

Latvijas Finanšu nozares asociācijas pārstāve

Laima Letiņa

Biznesa augstskolas Turība Juridiskās fakultātes pārstāve

Liene Cakare

Rīgas Stradiņa universitātes Juridiskās fakultātes pārstāvis

Jānis Grasis

Ārvalstu investoru padomes Latvijā pārstāvis

Kristers Toms Losāns

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbinieki:

Galvenā valsts notāra vietnieks juridiskajos jautājumos

Sandis Karelis

Galvenā valsts notāra vietnieks attīstības jautājumos

Marika Jančenko

Protokolē:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
Juridiskās nodaļas vadītāja

Indra Aužele

Sanāksmi sāk plkst. 15:00.

Guna Paidere atklāj Konsultatīvās padomes sēdi un prezentē Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (turpmāk – Reģistrs) stratēģiskos mērķus un sniedz informāciju par paveiktajiem darbiem mērķu izpildē. Stratēģisko mērķu sasniegšanai ir paveikti sekojoši darbi:

- 1) Pilnveidoti Reģistra publiskie pakalpojumi, veicinot to digitalizāciju un vienkāršot ziņu iesniegšanas procesu Reģistrā. Minētais saskan ar Eiropas Savienības (turpmāk – ES)

- izvirzītajiem mērķiem veicināt publisko pakalpojumu pieejamību publiskajā vidē;
- 2) Samazināts Reģistrā saņemto papīru dokumentu skaits, veidojot klientiem saprotamus digitālos pakalpojumus. Tiek norādīts, ka katru gadu samazinās Reģistrā saņemto papīra dokumentu procentuālais īpatsvars;
 - 3) Darbu uzsākusi jaunā reģistrācijas dokumentu iesniegšanas portāla beta versija, kas pieejama registrs.ur.gov.lv. Plānots, ka pakalpojumu portāls aizstās Latvija.lv pašreiz pieejamos Reģistra pakalpojumus;
 - 4) Attiecībā uz informācijas publisku pieejamību norāda uz izaicinājumiem, ko sagādā ES tiesas spriedums attiecībā uz informācijas par patiesajiem labuma guvējiem (turpmāk – PLG) publisko pieejamību sabiedrībai. Informē, ka Reģistrs aicināja sabiedrību paust viedokli attiecībā uz informācijas par PLG publisko pieejamību un Tieslietu ministrijas publiski pausto informāciju, ka informācijas par PLG publiskā pieejamība tiks saglabāta līdzšinējā apmērā;
 - 5) Informē par aktuālajiem normatīvo aktu grozījumiem, kas skars Reģistra kompetenci.

Marika Jančenko attiecībā uz jauno reģistrācijas dokumentu iesniegšanas portālu papildus norāda, ka minētā portāla attīstība ir plānota pakāpeniska, laika gaitā uzlabojot esošos pakalpojumus un papildinot portālu ar jauniem pakalpojumiem.

Jānis Grasis norāda, ka attiecībā uz informācijas publisko pieejamību pēc attiecīgā ES tiesas sprieduma cerēja uz plašāku sabiedrības diskusiju. Paskaidro, ka Reģistra publiskos reģistros esošo datu publiskošana brīvā formā bez autentifikācijas kavē ārvalsts investorus ieguldīt Latvijā, jo ārvalsts investori izvēlas jurisdikcijas, kur ir labāks balanss starp informācijas publisko pieejamību un investora tiesībām uz privātumu. Ne vienmēr investora interese saglabāt anonimitāti ir saistīta ar naudas atmazgāšanas riskiem. Reģistram kā minimums nepieciešams fiksēt informāciju par personām, kuras piekļūst publiski pieejamai informācijai.

Guna Paidere piekrīt, ka būtu nepieciešama plašāka sabiedrības diskusija jautājumā par datu publiskumu. Riski datu publiskošanai pastāv, bet tie ir samērojami ar indivīdu tiesībām uz privātumu. Pareizā balansa starp publiskumu un privātumu noteikšana ir politiska izšķiršanās. Tāpat norāda, ka problēma nav tikai ar informācijas par PLG publisko pieejamību, bet arī jautājumā par citu datu publiskošanu.

Jānis Grasis uzskata, ka dati tiek publiskoti pārmērīgā apjomā un norāda, ka dati lielākoties ir nepieciešami noteiktām personu grupām, kā, piemēram kompetentajai institūcijām vai darījumu partneriem, bet ne plašākai sabiedrībai, kuri datus var iegūt bez nepieciešamības tos izmantot.

Laima Letiņa informē, ka ES virzās uz plašāku informācijas par PLG atklātumu, nevis PLG privātuma aizsardzību. Norāda uz ģeopolitisko situāciju ES, kas bija par pamatu datu publiskošanai plašākā apmērā. Attiecībā uz investīciju piesaisti norāda uz citām valstīm ar plašu publisko datu apjomu, kas nav traucējis tam piesaistīt investīcijas no ārvalstīm.

Daiga Kiopa piekrīt, ka datu atklātums nav šķērslis investīciju piesaistē un Latvijas problēma ar ārvalsts investīciju piesaisti nav meklējama pārmērīgā datu atklātumā, bet cituviet. Turklāt PLG datu pieejamības samazināšana faktiski nebūtu iespējama, jo jau ilgstoši PLG dati tiek publiskoti arī atvērto datu veidā. Vienlaikus norāda, ka datu pieejamība pēc autorizācijas būtu samērīgs risinājums.

Laima Letiņa pauž viedokli, ka personas, kas iegūst informāciju par PLG datiem, dati ir aizsargājami nekā paša PLG dati, jo īpaši, ja PLG datus iegūst persona, kurai tie ir nepieciešami savu darbu uzdevumu izpildei, kas saistīts ar klientu izpēti. Tāpat norāda, ka pārmērīga datu noplūšana no privātiem uzņēmumiem ir lielāka problēma.

Attiecībā uz pieņemto ES spriedumu norāda, ka problēma ciktāl to vērtējam no praktiskā skatupunkta nav PLG datu publiskošanā, bet gan apstākļi, ka konkrētajā gadījumā netika nodrošinātas direktīvā paredzētās personas tiesības uz datu nepubliskošanu specifiskos gadījumus, kad to publiskošana varētu radīt kaitējumu PLG.

Kristeris Toms Losāns vaicā kāda ir Reģistra pozīcija par PLG datu nepubliskošanu specifiskos gadījumos un vai praksē jau ir bijusi gadījumi, kuros PLG dati netiek publiskoti pēc paša PLG pamatota lūguma.

Guna Paidere norāda, ka tikai vienā gadījumā PLG bija izteicis lūgumu par datu nepubliskošanu, bet minētais lūgums nesaturēja pietiekamu pamatojumu. Pēc Reģistra lūguma iesniegt papildus informāciju PLG atsauca savu lūgumu un dati tika publiskoti pilnā apmērā.

Tāpat piekrīt, ka pēc ES sprieduma bija nepieciešama plašāka diskusija par datu publiskumu, jo, lai arī lielākajā daļā gadījumu Reģistrs saņēma viedokli, ka PLG datu atklātība būtu saglabājama līdzšinējā apjomā, tika pausti arī pretēji viedokli.

Kristeris Toms Losāns norāda, ka Ārvalstu investoru padome Latvijā atzinīgi novērtē Reģistra darbu, īpaši attiecībā uz pakalpojumu digitalizāciju. Vienlaikus norāda uz sekojošām praksē konstatētajām problēmām:

- 1) Atsevišķos gadījumos ir sarežģīti iegūt informācijas par PLG dokumentāro pamatojumu, jo citu valstu uzturētie reģistri nav tik atklāti. Pieprasītās informācijas iegūšana prasa nesamērīgi ilgu laiku un veido augstas izmaksas;
- 2) Regulāri konstatējamās problēmas esošā pakalpojumu portāla Latvija.lv darbībā un portālā nav funkcionalitāte veikt tiešsaistes maksājumus par pakalpojumiem;
- 3) Norāda uz problēmām papīru dokumentu konvertācijā digitālajā formā;
- 4) Konstatētas problēmas atlikšanas lēmumu paziņošanā caur uzņēmuma aktivizēto e-adresi, ja atlikšanas lēmumā atlikta izmaiņu valdē reģistrācija;
- 5) ES nav vienota izpratne par dažādiem e-parakstu drošības standartiem un to validāciju. Pirms dokumentu iesniegšanas nav iespējams pārbaudīt vai elektroniskais dokuments satur kvalificēto elektronisko parakstu un laika zīmogu;

Tāpat rekomendē jaunajā pakalpojuma portālā iestrādāt funkcionalitāti, ka klients laika periodā pēc dokumentu iesniegšanas līdz to izskatīšanai ir tiesīgs pats tos labot.

Daiga Kiopa aicina Reģistru apsvērt iespēju nodrošināt personvārdu reģistrāciju oriģinālvalodā bez transliterācijas ņemot vērā, ka vārdu transliterācija praksē rada vairākas problēmas attiecībā uz privātpersonu identifikāciju.

Tāpat nepieciešams uzlabot datu kvalitāti un informācijas apmaiņu starp dažādām valsts iestādēm. Uzsvars tiek likts uz integrācijām ar zvērinātu notāru sistēmām, lai nodrošinātu, ka laulību šķiršanas gadījumā laulāto mantisko attiecību reģistrā vienlaikus tiktu reģistrētas arī ziņas par laulības līguma izbeigšanu.

Piekrīt problēmām saistībā ar dokumentu paziņošanu, izmantojot e-adresi. Iespējamais risinājums varētu būt e-adreses integrācija ar pilnvaru reģistru.

Guna Paidere norāda, ka personvārdu atveide oriģinālvalodā būtu liels izaicinājums no tehniskās puses ņemot vērā valodu skaitu un dažādo rakstību.

Attiecībā uz automātisku laulības līguma izbeigšanu, ja minētais līgums izbeidzies uz likuma pamata, norāda uz pašreiz esošo tiesisko regulējumu likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", vienlaikus uzsverot uz tehniskajiem izaicinājumiem ziņu automātiskai reģistrācijai laulāto mantisko attiecību reģistrā.

Piekrīt problēmām ar e-adresei, tostarp tās aktivizācijai un pieejai ārvalstnieku gadījumā un norāda, ka atbildīgā iestāde par e-adreses uzturēšanu ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Kaspars Novicāns arī norāda uz problēmām darbā ar e-adresi, jo maksātnespējas administratoriem ikdienas darbā jāizmanto ne tikai e-adrese, bet arī citi dokumentu paziņošanas kanāli. Līdz ar to regulāri pārbaudāmi vairāki ziņu saņemšanas kanāli.

Laima Letiņa norāda, ka pozitīvi vērtējama ne tikai Reģistra reģistrētās informācijas publiskā pieejamība, bet arī reģistrētās informācijas kvalitāte. Informācijas kvalitāte samazina bankās iesniedzamo informācijas apjomu. Uzlabojama sistēma, kuras ietvaros tiek ziņots par Reģistram

nepatiesi iesniegtu informāciju par PLG.

Aicina Reģistru sadarboties ar bankām un nodrošināt iespēju jauno dokumentu iesniegšanas portālu saintegrēt ar banku sniegtajiem pakalpojumiem.

Norāda uz praksē esošajām problēmām saistībā ar dzīvokļu īpašnieku kopībām, kuras netiek reģistrētas nevienā publiskā reģistrā, bet atbilstoši judikatūrai tam ir tiesību subjekta statuss. Minētajām dzīvokļu īpašnieku kopībām ir problēmas saņemt banku pakalpojumus, jo tām netiek piešķirts reģistrācijas numurs, nav iespējas pārliecināties ar pietiekamu ticamību par pārstāvēttiesīgajām personām.

Praksē arvien biežāk parādās problēmas ar Fizisko personu reģistrā esošajiem datiem, jo nav iespējams nošķirt ārvalstniekam piešķirto personas kodu no Latvijas valsts piederīgajiem piešķirtajiem personas kodiem.

Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz plkst. 16:30.

Sanāksmes vadītāja

Guna Paidere

Protokoliste

Indra Aužele